

BISERICA și ȘCÓLA.

Fóia bisericească, scolastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Corespondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCÓLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Pentru confesiune.

Se observéază astăzi din când în când pre alocuria un fel de pornire, carea, așa se vede, se încercă cu voiă, séu fără voiă a produce un feliu de récélă, un feliu de lipsă de zel față de confesiune, față de legea și biserica strămoșéscă. Față cu astfelu de porniri, vină ele de ori și unde, datorință avem, sé fim cu tótă luarea aminte, cu atât mai vèrtos, cu cât nu mai este astăzi taină întru nimenia: încercări de o astfelu de natură au mai fost și în trecut, și ne-au împedecat totdeauna fórte mult în desvoltare.

Ne aducem aminte, că atunci adecă când la sfêrșitul veacului al șéptespredecelea s'a pus la cale unirea lui Atanasiu cu biserica Romii, actului de unire s'a încercat a-i-se da din partea, carea o inițiase aparința, că unirea lui Atanasiu cu biserica Romii s'ar fi făcut din motívil, ca Românii sé scape de prigonirile și asuprairile calvinilor.

Nimic mai neadevèrat, decât acéstă aserțiune.

Unirea lui Atanasiu cu biserica Romii s'a întemplat la anul 1698, și adecă într'un timp, când puterea calvinilor din Transilvania și părțile adnece din Ungaria propriu đisă și din Bănat era deja înfrântă, deórece adevèratul domn și stèpân în țéră în timpul, când s'a unit Atanasiu, era comandantul trupelor împèrâtești, carele nu favorisa, și nu putea sé favorizeze intențiunea calvinilor de a atrage pe români la calvinism. Din contră situațiunea, ce se crease în Transilvania după ocuparea acestei țé. prin Carol de Lotaringia la anul 1687, — cutezăm a afirma, că sub anumite condițiuni și cu o anumită îngrijire era favorabilă românilor; și dacă atunci nu s'ar fi întemplat unirea lui Atanasiu, și s'ar fi folosit acéstă situațiune în

favorul bisericii române ortodoxe, de sigur s'ar fi putut esopera mari drepturi în favorul nostru. Ca dovadă despre acéstă ne servesce între altele faptul, că sèrbii imigrați în același timp în țéră au dobèndit dela împèratul și Regele Leopold I. sub carele s'a unit Atanasiu cu biserica Romii, însemnate și mari drepturi pentru biserica ortodoxă sèrbéscă. Și negreșit între alte condițiuni, și cu prevederea trebuinciosă se poteau esopera aceleași drepturi și favoruri și pentru biserica ortodoxă română, deórece dacă Leopold I. a acordat însemnate drepturi sèrbilor atunci imigrați în țéră, cu atât mai vèrtos ni-s'ar fi acordat nouè, bisericii române ortodoxe, ai cărei credincioși erau cunoscuți ca ómeni gata la sèrvitiu, ori de câte ori țéra a fost primejduită, — lucru, carele în viața statelor ponderéază fórte mult. S'a întemplat insè unirea lui Atanasiu cu biserica Romii, și situațiunea favorabilă, în carea ne găseam pre atunci, s'a perdut, și a rémas pentru români nefelosită.

Prin unire poporul român s'a desbinat, și după ce formula amintită mai sus, și adecă, că prin unire românii ar fi scăpați de asuprairile calvinilor începuse a nu mai avea trèdere la poporul românesc, carele din fapte era convins că prin unire s'ar fi desceptat și alimentat la românii sèmțul național, și s'a dat avènt literaturii românești; și acéstă formulă, judecând pre basa istoriei este tot atât de greșită, ca și cea dântăi, carea susține, că prin unirea lui Atanasiu am fi scăpat de asuprairile calvinesci. Ca dovadă despre acéstă ne póte servi în mod neíndoiios faptul, că dacă pre timpul lui Leopold I. foloseam noi românii situațiunea destul de favorabilă, ce ni-o îmbiiase timpul, ca sé căscigăm drepturi pentru biserica nós-

tră ortodocsă, precum au câștigat sârbii pentru biserică lor, atunci neapărat nu-se deschideau porțile școlii numai pentru o parte din români, ci se deschideau pentru toți, ăr progresul, ce s'ar fi putut realiza, ar fi fost fără îndoială mult mai mare, decum s'a putut întâmpla.

Stăm deci în fața duor formule greșite, și după părerea noastră cu primejdioase consecințe pentru dezvoltarea noastră ulterioară. Sânt ale trecutului amândouă aceste formule, dar semne sânt, că ele în altă formă încep a-se ivi și astăzi din una, seau din altă parte. Ne aducem adecă aminte de nefericita caterisire a fostului Metropolit-Primate al României Ghenadie. S'a întâmplat aiurea și nu la noi această nesocotită caterisire, dar ca pornire ea rămâne semnificativă, pentru că astăzi nu mai este pentru nimenea nici secret, nici taină, că s'a întâmplat cu scopul de a lovi în sântul și alipirea poporului român către biserică ortodocsă.

N'a succes această pornire, pentru că i-s'a opus sentimentul public al poporului din regatul ortodocs al României; și pentru liniscirea spiritelor atât de mult agitate caterisirea Metropolitului Ghenadie s'a reparat, și a trebuit să-se repareze în modul, în carele mai era cu putință să-se repareze o lovitură dată bisericii ortodocse în un mod atât de neuman și nechibzuit. Casul, de carele vorbim, este destul de instructiv pentru cei ce au atentat la credința și alipirea poporului român față de legea și biserică strămoșească. Cu toate acestea, așa se vede, încercările de a lovi în biserică se repețesc și astăzi. Dîlnic se răspîndesc prin unele scrieri vătămări și calumnii contra preoțimii noastre greco-orientale române, ăr pre de altă parte se tîmâiează, și se prîmăresc preoți de altă confesiune. Scopul, pentru carele se face această și adecă se calumniă preoții greco-orientali, și se proslăvesce cutare preot greco-catolic, așa credem noi, nu are trebuință de esplicare ulterioară. El este vădut și cunoscut, precum cunoscută este și tendența care se urmărește prin această pornire străină de credința și tradițiunile neamului românesc.

Acăsta tendență, suntem siguri, nu se va realiza nici odată, pentru că este contrarie liniei de conduită a bisericii și neamului românesc. Greutăți și pedeci în dezvoltarea noastră culturală pôte să-ne facă, pentru-că zizania, ce se inscenă prin o astfel de nefericită pornire pôte să-ne împedecă pentru moment mersul nostru spre dezvoltare, dacă nu vom fi cu destulă luare aminte, ca să-o zădărnim, și să-o reducem la neputință.

Chiar pentru acăsta datorință avem, ca față de o astfel de pornire și față de ori-care alta, carea prin zizanie ar încerca să introducă calul troian în sînul bisericii și poporului românesc, să fim cu totă priveghiere.

Congresul național-bisericesc.

(Continuare.)

Ședința XI.

S'a ținut Vineri în 10/22 Oct.

President I. P. S. D. metropolit Miron Romanul.

Ședința se deschide la orele 3 și jum. p. m.

Procesul verbal al ședinței a X-a se va autentica deodată cu cel al ședinței prezente, din partea deputaților rămași în Sibiu.

Se pune la ordinea zilei alegerea în senatul bis. al cons. metr. Alegerea se face cu ședule în chipul obicinuit. Votază 75 deputați. Pentru constatarea rezultatului se însărcinează comisia de scrutinare alésă în ședința precedentă.

Comisia școlară prin referentul Dr. P. Șpan raportază în afacerea planului de învățămînt pentru școlile populare din metropolie.

Comisia propune: Materialul, cât există pîn' acum cu privire la acest obiect, se transpune consistoriului metr. cu însărcinarea ca să întregescă acel material prin cererea planului și de celelalte diecese și să le îndrume a elabora acele planuri prin anchete compuse din referenții școlari din profesori și învățatori, consultând chiar și — reuniunile învățătoresci. — Din acest material cons. metr. să compună un plan unificat, să-l pînă în lucrare deocamdată în mod provisor și să raporteze congresului proxim. — Totodată cons. metr. să caute modalitatea mai corespunzătoare a inspecției școlilor. — În fine se constată necesitatea de a se compune un plan uniform și pentru institutetele pedagogice.

Propunerea comisiei se primesce dimpreună cu aditamentul propus de dep. Ioan Pinciu, ca să se facă plan de învățămînt uniform și pentru seminariile de teologie din metropolie.

Cu privire la propunerea deputatului Nic. Zigre, de a statori un plan după clase pentru posturile învățătoresci, — comisia propune, ăr congresul se învoesce, ca aceea să se transpună consistoriului metr. cu însărcinarea, ca consultând în afacere consistoriile eparchiale, să facă propunerea concretă proximului congres în chestiune.

Ex. Metropolitul comunică rezultatul votării pentru alegerea unui membru în senatul bisericesc al cons. metr.: Protopresb. I. Papiu a primit 41 voturi; asesorul Nicolae Cristea 33; 1 bilă albă. — În consecință ases. I, Papiu se declară de ales.

Ex. Metropolitul, pre temeul dreptului ce i-l acordă Statutul org. neavând motive de a excepționa alegerea făcută, declară pe alesul întărit de membru ordinar în senatul strins bisericesc al cons. metr.

V. Mangra deși convins, că **Exceleța Sa** totdeauna a fost călăuzit în lucrările sale de spiritul respectării legilor pozitive ale bisericii, — se simte dator în conștiința sa ca membru al congresului a constata, că hotărîrea de întărire a alegerii prin **Exceleța Sa** poate proveni numai din eróre de persoană pentru-că într. **Excel. Sa** și alesul există corelațiune de al 4-lea grad de cuscric, — ceea ce e în contra §-lui din Statutul organic, care normeză corelația de rudenie între membrii consistoriului.

Exceleța Sa declară, că până acuma nu și-a făcut séma cu împregiurarea acésta. — **E fapt**, că e în gradul al patrulea de cuscric cu alesul. Dar nu găsește §. în Stat. org., care s'ar putea aplica la cazul concret, — căci §-ul respectiv se referesce la asesorii consistoriali, și după cât el scie până acum nu e asesor consistorial. Dacă însă congresul va afla, că alegerea făcută e în contra normelor bisericesci, se va conforma părerii congresului.

V. Mangra propune ca afacerea să se supună deliberării sinodului episcopesc. — În Statutul organic se vorbește de corelația de rudenie între membrii consistoriului. **Presidentul** consistoriului încă face parte din consistor.

C. Brediceanu având în vedere că **Exceleța Sa** de fapt e în legătură de cuscric grad. 4 cu prot. **I. Papiu**, propune să se anuleze alegerea și să se facă alegere nouă.

P. Rotariu: Ar trebui să avem date pozitive despre existența legăturii de rudenie, și că acésta e hotărit fixată în Statutul org. — Să se trecă la ordinea șilei; și dacă se va face arătare pe baza documentelor, congresul să se pronunțe în sesiunea viitoare.

N. Măneguț crede, că în privința acésta legea pozitivă e foarte lămurită. Începând dela constituirea comitetului parochial până la consistoriul diecesan și cel metropolitan, — la toate se normeză în lege că membrii aceleași corporațiuni nu pot fi înrudiți între sine până la gr. 6 de consaguinitate și al 4-lea de cuscric. — **Metropolitul** și episcopii, ca cei mai înalți dignari ai bisericii, fac parte din cons. metr. cu drept natur. — Să se trecă la ordinea șilei.

Ex. Metropolitul constatând, că e personal atins în acésta chestiune, predă presidiul **P. S. episcopului Meșianu**.

Dr. P. Șpan are convingerea, că chestia e de natură principală. Să se dea deci în competența sinodului episcopesc

Dr. P. Ionescu e contra părerii **drului Șpan**, și e pentru propunerea lui **Brediceanu**, deoarece — șice d-sa — pe temeul Stat. org. metropolitul e a se considera membru al cons. metr. Pen-

ru-ca totuși afacerea să nu se hotărască în pripă, crede a se da cons. metr. pentru studiere.

Dr. L. Leményi este pentru validitatea alegerii. — §-ul din Statutul org., care normeză corelația dintre membrii cons. nu se referă la metropolit. **E fapt**, că alesul de mai mulți ani funcționează la cons. archidieceșan ca asesor onorar în senatul bis., la cons. metropolitan că asesor suplent în senatul școlar. Și niměni, nu i-a venit în minte să excepționeze starea acésta a lucrului.

Dacă §-ul, ce regulează corelația de rudenie dintre membrii cons. s'ar aplica și cu privire la metr. și episcopi, — ce s'ar întempla, când și acestia ar fi înrudiți între sine? — N'ar putea sta alături în consistor.

Considerând, că protopopul **Papiu** nu e înrudit cu nici unul dintre asesorii cons. metr., să se trecă la ordinea șilei.

Ignatie Papp: Aprobarea séu neaprobarea unei alegeri făcute, cade în competența metropolitului, și nu a congresului.

Punându-se la vot, propunerea dep. **Brediceanu** cade, întrunind numai 8 voturi.

Întregirea locului de asesor suplent în senatul școlar devenit vacant prin alegerea prot. **Papiu** în senatul bis., se amână.

Comisia organizătoare prin referentul **N. Zigre** raporteză asupra propunerii dep. **I. Sirbu**, ca din incidentul jubileului Monarchului să se presinte la tron o adresă omagială prin o deputațiune din sinul congresului.

Comisia propune: Considerând, că reprezentanții bisericii noastre, ținând cont de tradiționalul simț de fidelitate și loialitate către înaltul tron, și în trecut la toate ocașiunile date au prezentat omagiile bisericii în mod demn și solemn la treptele tronului, — în firma convingere, că capul bisericii noastre și de astădată va urma ca în trecut, — congresul nu află necesitate de a lua un conclus special în acest merit.

R. Ciorogariu propune, să nu se șică „capul bisericii“, fiind după principiile noastre dogmatice numai **Dumneșu** cap al bisericii.

Se primesce propunerea comisiei înlocuindu-se cuvintele „capul bisericii“ cu „ierarchia bisericii.“ În privința propunerii aceluiași deputat de a se face unele modificări în „Regulamentul pentru parochii“. — comisia propune, ér consistoriul decide să se transpună consistoriului metrop., cu invitarea, ca încât va afla în acésta propunere momente de a se putea lua în considerare, — se facă propunerea în privința revisiunii regulamentului pentru parochii.

Cu privire la propunerea deputatului **N. Măneguțiu** de a se elabora un codice sistematic al legilor noastre bisericesci, comisia propune: După ce colecțiunea regulamentelor ep. și a concluselor congresuale nu poate forma afacerea corpului legislativ, și du-pă-ce regulamentele speciale există în edițiun

separate, ér canónele sunt culese într'un compediu, propunerea făcută în privința unei nóue codificări nu se ia în considerare. — Se primesce.

Propunerea dep. Dr. Nestor Oprean de a se încorpora la cercurile electorale cong. și comunele desfăcute de legăturile ierarhiei sêrbești, — se transpune — la propunerea comisiei — consistoriului metrop. pentru a face pașii trebuitori în privința acêsta.

Propunerea aceluiași deputat relativă la aruncul ce biserica sêrbescă face asupra unor comune bisericesci române, în privința ierarhică despărțite de aceea biserică sub titlul de spese ale congresului din Carloveț, — la propunerea comisiei — se transpune consistoriului metropolitan, invitându-se a lua măsurile trebuincioșe cu urgență întru apêrarea intereselor credincioșilor nostri trecuți dela ierarhia sêrbescă.

Privitor la propunerea deputatului Nicolae Manegut relativă la funcțiunea regulată a organelor executive bis. și la chestiunea dotațiunii protopopilor din archidieceasă — comisia propune: Deórece propunerea se referesce la o afacere internă, autonomă a archidiecesei, se transpune pe calea consistoriului metropolitan consistoriului archidieceșan pentru afacere competentă.

N. Măneguț nu e mulțamit cu propunerea comisuni. Congresul are datoria a solicita la sinodul archidieceșan executarea concludului seu 85/895. Starea preoțimei nóstre de ađi e insuportabilă. Preoții nostri sunt trimiși în comune să facă servicii. fără de a primi de undeva cea mai neînsemnată remunerație sigură, fiind avisați la mila credincioșilor lor: și dela ei acceptăm totul. Protopopilor li s'a luat unicul mijloc de subsistență, — ședulele de cununii și azi mulți protopopi, cari n'au avere proprie, au ajuns — în înțelesul strict al cuvêntului — pe drumuri. Congresul are datoria de a curma aceste triste stări de lucruri. Prin concludul seu 85/895 acêstă înaltă corporație a însărcinat pe eparchii să se îngrijescă de subsistența protopopilor. Archidieceșan, unde lipsa e mai simțită, nimic nu a făcut în direcția acêsta. Face propunerea: să se recerce consistoriul seu sinodul archidieceșan, ca cel puțin până la 1 Ianuarie să se satisfacă concludului congresual 85/895,

P. Cosmăca membru în sinodul archidieceșan observă, că acel sinod și-a făcut dătoria în afaceria din chestie, prin dispoșițiile luate cu privire la sidoxie, dir care se vor dota și preoții și protopopii. Concludul sinodal e pe cale de a se executa.

V. Damian: Se credea, că chestia cea mai importantă în congres vor constitui rapórtel e eparchiilor în afacerea dotațiunii preoților și protopopilor. Și astfel de rapórtel e nu s'au subternut. Din incidentul unei propuneri s'a pus chestia pe tapet. Și acum comisia propune să se trecă peste ea la ordinea șilei. Comisia avea să se informeze despre starea lucrului; avea să caute dacă concludul adus de congres în afacere s'a executat seu ba? Congresul șteigênd ședulele pșeci a luat venitele proto-

presbiterilor, dar de rebonificarea lor nu se îngrijeșce. După-ce scim că din partea archidiecesei concludul cong. nu s'a executat, să dăm expresie regretel e nóstre asupra acestui fapt și să îndrumăm sinodul archidieceșan să satisfacă acelu conclud.

C. Brediceanu: Congresul în sesiunea trecută a adus o hotărîre de importanță mare: prin ștergerea venitel e dela cununii, a lipsit pe protopopi de subsistență, încât am șis atunci: decă fără acele venite vor trăi protopopii, vor trăi din propiul lor avut. E o chestie de demnitate a congresului, a se îngriji de dotația protopresbiterilor. Prin concludul prin care s'au șters venitele protopresbiterali, eparchiile au fost îndrumate a găsi mijlóc e de subsistență protopresbiterilor. Și eparchiile n'au raportat și aveau datoria să raporteze în afacere. Face propunerea; Consistoriul metropolitan să substernă proximului congres rapórtel e eparchiilor privitoare la pașii întreprinși în scopul executării concludului congresual 85/895.

V. Măngra pledéză pentru propunerea dep. Damian și primesce și amandamentul lui Brediceanu.

Exelența Sa Metropolitanul asigură congresul, că atât sinodul, cât și consistoriul archidieceșan s'a ocupat cu chestia importantă a dotării protopopilor. Tocmai fiind-că e importantă afacerea, cere multe dispoșiții bine chibzuite și numai imbulzala lucrurilor a fost cauza întârșierii punerii în lucrare, care în scurt timp va urma. Sunt luate măsuri pentru dotarea preoțimei de sus până jos. — N'are nimic în contră, — să se soliciteze consistoriul și sinodul archidieceșan.

La vot se primesce propunerea comisiei.

Propunerea deputatului Dr. Ioan Șenchea de a se tipări și distribui rapórtel e gen. la cons. metropolitan de odată cu convocatorul, — la propunerea comisiei — se primesce în sensul, că rapórtel e tipărite să se distribue la începutul sesiunii congresuale.

Comisia financiară prin referentul Dr. N. Oncu referéză asupra propunerii dep. T. Barzu de a înființa un fond pentru acoperirea șeselor deputaților congresuali.

La propunerea comisiei, propunerea deputatului Barzu se transpune cons. metropolitan pentru studiare și prezentarea unui raport, eventual a unui proiect de regulare a acestei chestiuni.

Comisia bisericescă referitor la propunerea dep. I. Sêrbu de a se invita preoțimea prin archierei, să țină predice cel puțin de 2-3 ori pe an, — prin rostul ref. P. Rotariu propune: Fiind-că propunerea nu cuprinde în sine lucruri, cari nu ar fi deja relevate din partea autorităților nóstre bisericesci și prin urmare un nou conclud în cauză ar fi de prisos, — congresul trece la ordinea șilei asupra acestei propuneri.

Se primesce.

(Va urma.)

La sêrbătorea întrării în biserică.

Preacurata Fecióra Maria mama lui D-șeu, ocupă în planul cel etern al lui D-șeu despre mântuirea omului, precum și în dezvoltarea istorică a acestui plan în decursul timpului, un loc foarte însemnat. Cătră ea își întorce privirea ochiul lui D-șeu din vecinicie, și din această cauză cătră ea privesc ochii credincioșilor tuturor timpurilor. Cu toate acestea evangeliștii vorbesc puțin despre dênșea, numai ocașional, numai atunci când ia parte activă la opul cel mare al Fiului sêu. Documentele biblice ne istorisesc aprópe esclusiv numai acele împrejurări a-le vieții Mariei, cari ni-o arată ca pe mama lui Isus, pe când despre nașterea și mórtea ei nu ne referiază nimic. Cu atât mai scumpe ne sunt deci mărturisirile ce ni-le face despre dênșea istoria sântă, și această avem d-a o mulțami însuș Duhului Sânt, care prin scriitorii inspirați vorbește cătră noi. Prin aceste istorisiri biblice referitoare la mama lui Isus, suntem în stare să cunoștem și să înțelegem însuș misterul D-lui nostru Isus Christos.

Pentru adorarea Preacuratei Fecióre istoria s-tă și dezvoltarea istorică a cultului divin ne ofere o basă solidă, care devine cu atât mai mare și mai intimă, cu cât mai bine vom cunoște marea ei misiune și raportul ei cătră D-șeu și cătră ómeni. Cunoșterea și adorațiunea Mariei este nemijlocitul scop al descrierii vieții sale, cu toate acestea nu cel mai înalt; pentru-că întréga ei viață se referă la Christos, la promovarea împărăției lui pe pământ. În descrierea vieții sale va trebui deci să arêtam cum a îndeplinit Maria acest scop, și ne vom convinge că ea formează începutul, razimul și stavila creștinismului. Fără Maria, nu este Christos; fără Christos nu-i creștinism. Pe Maria să basează dogma fundamentală a religiunii noastre, întruparea Fiului lui D-șeu. În Maria a voit totodată D-șeu să ne arête idealul sânteniei omenești, cea mai bună copie a-lui Christos, și cel mai corespunđător model de creștin; nu ca și cum n'ar fi Christos primul nostru model: el este și rămâne; fără Maria însă înălțimea sa d-șească ne-ar fi putut descuraja. Dogma și morala își găsesc în Fecióra Maria razimul lor, și în singuratiche evenimente a-le vieții ei trebuie să le avem pe ambele înaintea ochilor. Ce problemă înaltă a avut s-ta Fecióra Maria! Cu dreptul își întore deci credincioșii tuturor timpurilor ochii lor asupra Mariei, asupra mamei lui D-șeu și a tuturor viilor! Adevărata mărime a Feciórei Maria constă în aceea, că ea nu din necesitate sau din întâmplare a fost distinsă cu această demnitate, ci din vecinicie a fost aleasă dintre creaturi spre această.

În primele pagini a-le s-tei scripturi ni-să face amintire de mama Mântuitoriului, carea nu este alta decât Preacurata Fecióra Maria. Ea este puternica zdrobitóre a șarpelui, constanta inamică a amăgito-

riului. Acestă promisiune cu totă decadența sexului femeiesc s'a conservat la toate popórele, deși în formă schimbată și alterată, cu excepțiunea poporului ierailtean la care s'a păstrat intactă. Toate popórele consună însă în aceea, că mama este nedespărțită de rêscompătorul genului omenesc. Tot ast-feliu cugețăm și noi creștinii: unde este Christos, acolo trebuie să fie și Maria, mama sa. Ea a fost deci și în planul lui D-șeu nedespărțită de el, din veci predestinată de mama lui. Acestă ne-o mărturisește și biserică.

Prin Preacurata Fecióra s'a nobilitat numai părinții ei, ci întreg neamul omenesc, pentru-că în ea D-șeu devine om.

Chiar și numele „Maria“ are ceva supranatural în sine. Unii afirmă, că acest nume a fost adus din ceriu de un înger. El însemnează „stea, luceafărul dimineții“, și i-să cuvine cu tot dreptul numai aceleia, care „a revârsat lumina cea vecinică pe pământ, pe Isus Christos Domnul nostru“, precum cântă biserică.

Despre nașterea binecuvântatei Fecióre Maria tradițiunea bisericescă ne istorisește următoarele: părinții ei au fost Ioachim și Ana. Ei erau lipsiți de prunci, și rugându-se lui D-șeu să le dăruiască prunc, făcură vot, că dacă D-șeu le va împlini rugarea, îl vor închina lui. Deci născând Ana pe preasânta născetóre de D-șeu Maria, în etate de trei ani părinții ei au dus-o în biserică și conform promisiunii făcute au închinat-o lui D-șeu dând-o preoților. Luând-o Zaharia arhierul de atunci au băgat-o în cele din lăuntru a-le bisericiei, unde odată pe an întra numai arhierul singur. După aceea prea sânta Fecióra rămase în biserică, căci după cum istorisește Iosif Flaviu pe lângă biserică din Ierusalim erau construite în trei etage chilii, în cari separat locuiau feciórele, vèduvele consacrate serviciului lui D-șeu, presbiterii și leviții, nutrindu-se toți din averea bisericescă.

În acest locaș al lui D-șeu s-ta Fecióra Maria în continuu să ocupa sub supravegherea feciórelor mai înaintate în vêrstă cu lucru de mână, cu cetirea scripturelor și cu deosebire cu rugăciunea. A propiindu-se timpul, când s-ta Fecióra Maria după prescrișele legii, ar fi trebuit să părăsescă acest locaș pios și asemenea altor fecióre să pâșască la starea căsătoriei, s-ta Fecióra descoperi Archiereilor și preoților, că ea din leagên e consacrată de părinți lui D-șeu, și că ea în aș a făcut promisiunea de feciorie continuă. S-ta Fecióra Maria cam în etate de 15 ani, ca fecioria ei să să păziască fără vêtămăre sub rânduiala și chipul căsătoriei, să logodi cu dreptul Iosif rudenia sa, care era de 34 de ani, și era decis de a observa discrețiune în privința onórei virginale a Mariei, și a fi părinte putativ al lui Isus Christos până la deplina arêtare a misterului întrupării lui. În amintirea întrării Prea s-tei născetóre de D-șeu în biserică din Ierusalim a instituit biserică sêrbă-

torea această, care se sërbează în 21 Novembre. Originea acestei sërători unii scriitori o pun în seculul al IV, alții însă cred, că s'a instituit numai puțin înainte de sinodul al VII. ecumenic.

+ IOAN CORNEA.

Protopresbiter emerit al tractului Boroșineului, asessor bisericesc al consistoriului din Arad și deputat sinodul.

Înregistrăm cu durere, că părintele protopresbiter emerit Ioan Cornea în ziua de 13/25 Novembre a. c. la 4 ore dimineața a trecut la cele eterne în urma unui morb greu și îndelungat în etate de 75 de ani.

Răposatul în Domnul a funcționat un lung șir de ani ca paroch în Chișineu cu zel și devotament altarului Domnului, ér cu începere dela anul 1881 ca protopresbiter al tractului Boroșineului până în anul trecut, când la cererea proprie a trecut la binemeritul stat de pensiuine.

Răposatul a fost om cu frumoșe studii, de o natură blândă, și cu un frumos tact pastoral. Inarmat cu aceste calități a servit altariului Domnului cu credință timp de preste 50 de ani.

Rămășițele pămênțești a-le defunctului s'au depus spre vecinică odihnă Vineri în 14/26 Novembre cu solemnitatea meritată. Serviciul funebral a fost oficiat de părintele protopresbiter al Șiriei Georgiu Popovici în calitate de esmis al Prea Sântiei Sale părintelui Episcop diecesan, și asistat de mai mulți preoți din tractul Boroșineului. La finea serviciului divin părintele, protopresbiter G. Popovici prin o nimerită cuvântare ocașională a espus pe scurt momentele principale din viața defunctului și a dat espresiune durerii preoțimii și poporului tractual cauzată prin mórtea dênșului.

Depunând o lacrimă de durere pe mormântul defunctului, rugăm pe D-șeu, ca sufletul lui să-l așede în locașurile dreptilor, ér osămintelor lui să le fie țerina ușoră.

In veci amintirea lui!

Familia a estradat următorul necrolog:

Subserisul cu inimă frântă de durere aduc la cunoștință, trista știre tuturor consânșenilor, amicilor și cunoscuților încetarea din viață a iubitului frate, tată moș, strămoș, socheru, unchiu și cumnat Ioan Cornea, protopresviter emerit gr. or. rom. al Ienopolei, în etate de 75 ani: servind Sântului altariu al Domnului, ca preot și protopresviter 53 ani; — împărțășit fiind cu Sta cuminecătura, după un morb îndelungat, la 13/25 Novembre dimineața la 4 ore. Defunctul s'a născut în Rep-

sig din părinți preot, — începând studiul în locul natal, școlele medii în Arad, Oradea-mare și Segedin, — ér cursurile iuridice în Pojon și Pesta și St. Teologie în Arad. Astrucarea osămintelor defunctului se va face Vineri la 14/26 Noemvre a. c. nainte de amiațădi la 10 ore, după ritual St. Biserici gr. or. române în cimiteriul comun din Ienopolea. Boroșineu (Ienopolea) 13/25 Noemvre 1897. Fié-i țerina ușoră și memoria binecuvântată! In numele Familiei jalnice: Simeon Cornea, paroch — ca frate.

D I V E R S E.

* Consistoriul metropolitan din Sibiu.

Cetim în „Telegraful Rom.“ de Marți: „Ađi la orele 10 a. m. s'au deschis ședințele consistoriului nostru metropolitan sub presiul Exselenței Sale I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, fiind preșenți dintre membri esterni: archimandriții Filaret M u s t a și Iosif G o l d i ș, protosincelul Augustin H a m s e a, protopresbiterii: Michail P o p o v i c i n, Constantin G u r b a n, Dr. Georgiu P o p o v i c i, apoi membri mireni Vincențiu B a b e ș, Dr. Alcsandru M o c s o n y i, Nicolau Z i g r e, Ioan L e n g e r, Virgil O n i ț i u. Membri noi aleși Augustin Hamsea, Petru Pipoș și Virgiliu Ouițiu au depus jurământul. Ceialalți membri și-au scusat abseuța“ În legătură cu acestea înregistrăm, că Consistoriul metropolitan cu această ocașiuine a luat dispoșiunile de lipsă pentru esecutarea concludeslor congresului național-bis. din a. c. și a resoltat și alte agende aparțnătoare la competența sa.

* *Sfintirea bisericii din Șiria.* Sâmbătă în 8/20 Noemvre a. c. în đua sfinților Arhangeli Michail și Gavril s'a efeptuit actul sfintirii bisericii reparate din comuna Șiria. Acastă biserică situată în un loc frumos, carele dominéză întrégă comuna dintele timpului o aduse în o stare, în carea nu mai potea se servescă dumeșiescului ei scop. În vederea acestei stări credincioșii nostri din Șiria în frunte cu zelosul și evlaviosul președinte al comitetului parochial, d-l S t e f a n A n t o n e s c u o-au reparat și împodobit de nou astfel, ca se pótă servi pre veacuri înainte de adăpost și locaș al pietății creștine. Actul sfintirii l'a efeptuit din incredințarea Pre Sântiei Sale, părintele Episcop al Aradului Ioan Meșianu, protosincelul Augustin Hamsea și părinții protopresviteri Ignatie Papp și Georgiu Popoviciu, asistați de preoții: Vasiliu Popoviciu din Șiria și Traian Terebențiu din Galșa și diaconul bisericii catedrale din Arad Ioan Giorgia în ființa de față a inteliginții și a întreg poporului din Șiria. La finea serviciului divin protosincelul Augustin Hamsea a ținut poporului o cuvântare ocașională potrivită cu însemnătatea đ.ii și cu actul sêvêșit, în carea a été însemnătatea, ce o are sfânta biserică pentru desvoltarea și înaintarea poporului în spirit creștinesc pre toate terenele vieții. „Frica Domnului este temelul înțelepciunii“ đise și desvoltă vorbatoriul în această cuvântare; și dacă prin cercetarea regulată a sfintei biserici, prin dumeșiescile învățături, ce se propagă în biserică, prin sfin-

tele rugăciunii, ce se ridică, și prin sfințele slujbe, ce se săvârșesc Țilnic, ne va ajuta Dumnezeu, ca să-ne însușim minții și inimii noastre „frica Domnului, temeiul înțelepciunii“, și de această dumnezeiească înțelepciune ne vom călăuzi în modul nostru de gândire și acțiune: atunci Țilnic vom înainta în credință și în fapte bune, și vom ocăine ajutorul lui Dumnezeu, ca să putem să ajungem la bunăstare și mulțămire, la fericirea vremelnică și veșnică.

Dumnezeu să primescă sfințele rugăciuni ridicate și la această ocaziune către Tronul ceresc. Ceriul să binecuvinteze zelul creștinesc al credincioșilor noștri din Șiria; și locașul dumnezeiesc renoit și reimpodobit se fiă scut și adăpost, inger păzitor întru înaintarea poporului.

* *Sfințirea bisericeii din Bocsig.* Dumineca trecută s'a efectuit actul sfințirii bisericeii nou zidită de credincioșii noștri din numita comună. Actul sfințirii a fost atât pentru credincioșii noștri din Bocsig, cât și pentru comunele învecinate o Ți de adevărată bucurie, de ore-ce timp de 64 ani comuna bisericească Bocsig n'a avut biserică și s-tele slujbe s'au săvârșit în câte o capelă improvizată după timp și împrejurări. Pe timpul când înainte de Episcopul Gherasim Raț episcopia Aradului a fost un șir lung de ani vacantă, o parte din poporeni aparținători numitei comune au trecut la unire comuna noastră bisericească au rămas fără biserică proprie. În anul acesta după îndelungi stăruințe și sub conducerea zelosului preot Alexandru Papp a succes numitei comune a zidi o frumoasă biserică, împodobită și înzestrată cu toate cele trebuincioase. Din încredințarea Prea Sântiei Sale părintelui Episcop Ioan Mețianu, actul sfințirii s'a efectuit prin protosinCELul Augustin Hamsea cu concursul părintelui protopresbiter Constantin Gurban, carele pentru zelul și bunăvoința arătată la ifeite ocaziuni față de aceea comună a fost anume invitat la actul sfințirii și cu asistința preoților Simeon Cornea din Reșig, Alexandru Pap din Bocsig, Ioan Molnar din Beliu, Vasiliu Bălan din Ienopolea și Nicolae Papp dia Monerou în ființa de față a întreg poporului din Bocsig și a multor poporeni veniți anume din comunele învecinate, ca să asiste la actul sfințirii.

La finea serviciului divin protosinCELul Augustin Hamsea, a ținut o vorbire, în carea mai întâi a mulțămit lui Dumnezeu pentru ajutorul dat credincioșilor din Bocsig, prin carele a putut realiza o datorință ve-he de a ridica un loc de adăpost și de pietate, un demn locaș destinatea locaș lui D-Țeu. Ear după această laudă zelul credincioșilor dovedit prin jertfa adusă la ridicarea bisericeii, în carea poporul de aci înainte va afla scut și mângăiere în durerile și necazurile sale, povăuitoriu și îndreptători prin lumina evangheliei în calea cea necunoscută a acestei vieți, și va dobăudi ajutorul lui D-Țeu în lupta cea grea a poporului pentru viață și înaintare. Biserica este mama cea bună, care nu părăsește nici odată pe cei-ce aleargă la dēnsa cu credință, și care în iuvătăturile evanghelice ce se propagă aici mângăierea și ajutorul ce-l dă sfințele slujbe și împărtășirea cu s-

tele așezăminte le duc în casele și viața lor pentru a trăi o viață creștinescă bine-plăcută lui D-Țeu.

D-Țeu să binecuvinteze jertfa adusă de credincioșii noștri din Bocsig pe altarul Domnului, și noul locaș d-Țeesc, chezeșia credinții poporului în trecut și în present. să fie pentru viitoriu făclia evanghelică luminătoare întru înaintarea poporului dreptcredincios din Bocsig.

* *Adunarea generală estraordinară* a învătătorilor gr. or. din protopresbiteratele Timișoara B.-C omloș, Lipova și Chisētou, ținută Marția trecută în Fabricul Timișorii sub presidial comisariului consistorial Dr. Traian Putici a fost cercetată de un număr considerabil de iuvătători din toate 4 protopresbiteratele și au decurs în cea mai bună ordine. S'au votat mai multe modificări în noul proiect de statute.

Sara a avut loc petrecerea de dans aranjată de damele române din Timișoară. Acestei petreceri i-a premers concērtul dat de tinerii învătători din tractul Timișorii. Tote punctele din program au fost precis esecutate, ceea-ce numai spre laudă pōte servi învătătorilor, cari au luat parte. După concert a urmat dans care a durat până spre dimineță.

* *Bibliografie.* A apērut de sub tipar „Căli n-d arul Plugarului“, edat de tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov și întocmit de I. Georgescu cu deosebită privire la trebuințele poporului nostru agricol, are o parte literară și economică foarte variată și bogată, cuprindēnd mai mulți articuli bine aleși, novele, poesi etc. La început biografia lui Alesandru Roman, apoi o introducere de autor, un articol intitulat: Alegerea cariereilor: Cei doi prieteni (istorisire morală) trad. de N. Petra-Petrescu; Numai una, poesiă de G. Coșbuc; Bogatul și sēracul în spiritul lunei și în ordinea Provedinței de Dr. Elefterescu; Insurat de două-ori, (novelă poporală) de I. Pop Reteganul. Partea economică, redactată de I. Georgescu, începe cu un articol: Economia înțelēptă; urmēză Rotațiunea în cultura legumelor; Incolțirea sēmēnțelor; Bōlele animalelor de casă; Ingrășatul porcilor; Animale folositoare și stricăcioase grădinăritului și plugăritului. La urmă câte-va pagini de povește. Diverse, Glume etc. apoi câte-va cōle de anunțuri. Prețul 25 cr.; trimis prin postă 30 cr. La 10 esemplare comandate deodată unul s dă în cinste De vēșdare la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

Expedițiunea belgiană la Polul Sud. A-supra acestei expedițiuni se dau astădi următorele informațiuni: Vaporul „Belgica“ al expediției la Polul Sud a ajuns la Rio de Janeiro, unde va sta 8 Țile și pe urmă va continua drumul spre Punta Arenas și Maria glacială. Calētoria s'a efectuat pāuă la Rio în condițiuni favorabile; ca incident interesant a fost botezul Equatorului, care ceremonă se efectuează în modul următor: Tatăl Neptun împreună cu amabila sa soțică Amphitrita apar pe podul vaporului, însoțiți de Negri, Chinezi, Indieni și un servitor al cu tului Neptunian. Toți neofii, adecă acei cari încă nu trecuseră equatorul, întră car: era și tinerul român Emil Racoviță, au fost rași cu un mare briciu de

lemn, de cătră bărbierul Majestății Sale Neptun, după ce au fost unși cu funingine și făină și la urmă botezați cu număröse căldări de apă. După aceeași operațiã, care a înveselit natural pe cei prezenți, neofii au fost declarați demni de a intra în imperiul Majestății Sale. Un banchet forte vesel a încheiat această serbare prin musicã și cântece esecutate în toate limbele, dintre care și românesce. — Rio de Ianeiro are reputația bine meritată a orașului celui mai frumos din lume, ca pozițiune, cu dè uri în forme bizare, acoperite de palmeiuri și copaci exotici de o varietate infinită. Casele clădite în amfiteatru, multe palaturi și vilecu fațade frumöse, însă numai fațadele — căci decât întri în amênuntele acelu oraș, atunci veđi că este adevăratul caracter al rastaquerului portugez cu înfățișarea frumösă și restul murdar. D. E. Racovița ducându-se la o casă de bancă ca să primescă o sumă de bani după o scrisore de credit, și s'au numărat 1.300,000 de Reis, moedă națională brasiliană, sumă, care valorează... trei mii de franci. „Timp.“

* *Unde e Andrée?* Scim, că o expedițiã în frunte cu Sören-Krämer a plecat în 5 Noemvre c. din Tromsø pe corabia „Victoria“, ca să caute pe curagiosul aeronaut Andrée. După cum se anunță din Tromsø, alaltăeri s'a reîntors acolo expedițiã, care a cercetat cu de-amênuntul Spitzbergen, de 10 ori a debarcat pe țărmuri Darmond-sør, dèr de urma lui Andrée n'a dat. Astfel fără nici un rezultat favorabil, expedițiã a trebuit să se întorcă înapoi.

* *Ciclön pustiitor.* Din Melbour se anunță, că în partea nord-vestică a coloniei Victoria a bântuit Vinerea trecută un ciclön gröznic, care a pusit tot ce i-a stat în cale. Forte mulți ómeni au căđut jertfă acelu ciclön și mai multe orașe au fost pustiite. În cercul Wimmota au fost dèrimate mai multe biserici și alte edificii frumöse.

Concurs.

Prin promovarea parochului Vasile Domșa din Toracul-mic la demnitatea de ppresbiter al tractului Orăștiei din archidieceșă, devenind vacantă parochia de cl. I. din **Toracul-mic** pe baza ord. Ven. Consistor diecesan dto 12/24 August a. c. Nr. 4478 și acelei din 27 August 1897. Nr. 4713. pentru deplinirea ei se escrie concurs cu termin de **30 de dize** dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școla“.

Beneficiul parochial, constatãtoriu din sesiune parochială de 30 jugere, stola și birul usuat cari fac cel puțin 800 fl. v. a, după detragerea tuturor sarcinelor.

Dela recurenți se recere calificațiunea prescrișă în §. 14 l. a.). Recursele sunt a se trimite P. O. D. Paul Miulescu ppresbiter în N.-Kömös cot ul Torontál. Recurenții vor avé să se presinte cu observarea §. 18 din Regulamentul pentru parochii, în s-ta biserică de acolo spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința com. par. gr. or. rom. din Toracul-mic, tinută la 5/17 Noemvre 1897.

Comitetul parochial.

Pelru Mihailu, m. p. *V. Petrovicu, m. p.*
inv. și not. com. preot, și preș.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopop ases. cons.

—□—

Pentru indeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela II-a scölă din **Moroda** prin această se escrie concurs, cu terminul de alegere pe **30 Noemvre st. v. 12 Decemvre st. n. a. c.**

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: a) 350 fl. v. a. salariu în bani gata (aci se socotă și I-a cuincuină); b) 6 stângini lemne pentru scölă și învățătoriu; c) 10 fl. v. a. scripturistica învățătorescă; d) 10 fl. v. a. pentru participare la conferință; e) 5 fl. v. a. pentru participare la adunarea generală; f) Cuartir în natură; g) Pentru curatorat, dela edificarea școlei, pusă în prospect pe anul viitoriu, când se va da și grădina 20 fl. v. a. ér până atunci se va îngriji comuna bisericeseă; h) Dela fumormentări, unde va fi poftit fără: 50 cr. și cu liturgiã 1 fl. v. a.

Reflectanții la acest post. au să producă: 1) Testimoniu de calificațiune, 2) Testimoniu de limba magiară. 3) Atestat de morală dela comitetul parochial ai acelei comune unde a servit ante de această ca învățătoriu. 4) A să presenta în persónă poporului, — și pentru a-și arăta desteritatea în cânt și tipic.

Să observă, că alesul învățătoriu să îndatoréză în solidum ca învățătoriu I. i tru conducerea agendelor scripturistice ale comitetului parochial și respective, a-le Cultului.

Recursele astfel ajustate și adresate comitetului parochial român gr. or. din Moroda, au a-să subscrerne **Mult onoratalui Domn Corneliu Ursuti** paroch, administrator protopopesc al tractului Ienopolea în Seprös (Arad-megye.)

Dat din ședința comitetului parochial român gr. or. din Moroda, la 7 Novembre st. n. 1897.

Petru Costinu, m. p. *Stefan Lele, m. p.*
not. com. par. pres. com. par.

În conțelegere cu mine: CORNELIU URSUTIU, m. p. adm. prot. inspektor școlar.

—□—

Conform ordinațiunei Veneratului Consistor gr. or. oradan dato 26 Septembrie (8 Octombree) 1897. Nr. 1274/248 B. 1897. pentru indeplinirea parochiei vacante de classa a II-a din **K-Tarian**, se escrie de nou concurs cu termin de alegere pe **7/19 Decembre 1897.**

Emolumintele sunt: 1) Casa parochială cu trei chilii, camara, pivnița și intravilan prețuita în 75 fl.; 2) 22 jugere pământ arător prețuit în 440 fl.; 3) birul preoțesc, 20 cubule bucate, jumătate grâu, jumătate cucuruz 100 fl.; 4) stolele anuale după calculul mediu alor 5 ani din urma 120 fl. — De tot 735 fl. v. a

Se observă că contribuțiunea după pământul parochial are a-o solvi preotul alegènd.

Mai departe în sensul § lui 8 din regulamentul congressional pentru parochii din venitul parochial jumătate compele veduveipreotese și orfanilor până la 12/24 Faur 1898.

Doritorii de a ocupa această parochie sunt avisat a-și inainta recoursele lor ajustate cu documintele prescrise de statutul organic și §-lui 15 lit b) din regulamentul congressional pantru parochii, la subsemnatul în Oradea-mare până în 3 15 Decembre 1897; érã recurenții cu observarea §-lui 18 din regulamènt, să se presenteze în sânta biserică din comuna amintită, pentru de a-și arăta desteritatea în cele ceremoniale și oratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: TOMA PACALA, m. p. protopop.

—□—